

**Česká školní inspekce
Jihomoravský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Č. j. ČŠIB-301/11-B

Název právnické osoby vykonávající činnost školy:	Mateřská škola speciální, Základní škola speciální a Praktická škola, Brno, Ibsenova 1
Sídlo:	Ibsenova 1, 638 00 Brno
IČ:	60 555 998
Identifikátor:	610 300 733
Právní forma:	příspěvková organizace
Zastoupená:	PaedDr. Petrem Hanákem, Ph.D., ředitelem školy
Zřizovatel:	Jihomoravský kraj
Místo inspekční činnosti:	Ibsenova 1, Kyjevská 5 a Strnadova 14 Brno, Tetčická 69 Střelice, B. Němcové 151 Otnice
Termín inspekční činnosti:	11. - 15. duben 2011

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. a) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, pro účely získávání a analýzy informací o vzdělávání žáků, zaměřená na žáky vzdělávané podle Rámcového vzdělávacího programu pro obor vzdělání základní škola speciální (dále „RVP ZŠS“) a příslušných vzdělávacích programů.

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou podle oborů vzdělání pomocná škola a základní škola speciální podle § 174 odst. 2 písm. b) školského zákona.

Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu pro obor vzdělání základní škola speciální (dále „ŠVP ZŠS“) a jeho souladu s právními předpisy a RVP ZŠS podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Aktuální stav školy

Základní škola Brno, Ibsenova (dále „škola“) ve školním roce 2010/2011 vykonává činnost základní školy (dále „ZŠ“), přípravného stupně základní školy speciální, školní družiny, speciálně pedagogického centra (dále „SPC“) a školní jídelny - výdejny.

Vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením (dále „STMP“), těžkým mentálním postižením (dále „TMP“) a hlubokým mentálním postižením (dále „HMP“)

probíhá ve 12 třídách na pěti pracovištích. V Brně, na Ibsenově ulici, kde sídlí ředitelství školy, je 6 tříd. V denním stacionáři *EFFETA* na ulici Strnadová a v *Dětském rehabilitačním centru MEDVÍDEK* na ulici Kyjevská je po 1 třídě. V *Domově pro postižené děti LILA* v nedalekých Otnicích a Zámečku ve Střelicích je po 2 třídách. V době inspekce bylo ve třídách vzděláváno celkem 76 žáků (54 podle individuálního vzdělávacího plánu – dále „IVP“), z toho 47 se STMP, 20 s TMP, 7 s HMP, 1 s lehkým mentálním postižením (dále „LMP“) a u 1 zatím rozsah mentálního postižení nebylo možné určit. Z celkového počtu je 59 žáků se souběžným postižením více vadami a z nich je celkem 13 s poruchou autistického spektra (dále „PAS“). Ve všech třídách jsou společně vyučováni žáci z více ročníků. Zařazení do tříd je promyšlené, vychází ze vzdělávacích předpokladů žáků, jejich individuálních projevů a potřeby speciální péče. Některým žákům byla školským poradenským pracovištěm doporučena zkrácená týdenní časová dotace vzdělávání, která je realizována. Škola se v předchozím období aktivně zapojila jako pilotní škola pro tvorbu školních vzdělávacích programů. Výuka žáků všech ročníků v současné době proto probíhá podle *Školního vzdělávacího programu pro základní školu speciální* (dále „ŠVP ZŠS“). Výjimkou je žákyně s LMP, jejíž IVP je vytvořen v souladu se vzdělávacím programem pro žáky s tímto postižením. Škola vyučuje také 1 účastníka kurzu pro doplnění základů vzdělávání. Vzdělávání žáků zabezpečuje 19 pedagogických pracovníků, z nichž 6 je asistentek pedagoga.

Od poslední inspekční činnosti škola ukončila poskytování vzdělávání na 2 pracovištích. Postupně se aktivně zapojila do různých projektů, čímž získala a dále získává finanční prostředky zejména na mzdy zaměstnanců, jejich školení a vzdělávání i doplnění zařízení školy rehabilitačními a kompenzačními pomůckami. Vybavením novými pomůckami a ICT technologiemi došlo k výraznému zkvalitnění jejich materiálních podmínek. Jako nedílnou součást vzdělávání žáků škola zavedla systém ucelené rehabilitace. V jeho rámci nabízí logopedii, arteterapii, muzikoterapii, canisterapii, ergoterapii, hiporehabilitaci, bazální stimulaci, metodu snoezelenu, rehabilitaci v bazénku a vířivku. V předcházejícím období probíhaly ve škole přípravné práce pro opravu budovy na ulici Ibsenova. Ta je již několik roků v havarijním stavu a částečná rekonstrukce je plánovaná v tomto roce.

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP

Škola velmi dobře informuje rodiče a veřejnost o vzdělávací nabídce a o přijímání ke vzdělávání na webových stránkách a v informačních materiálech. Při přijímání žáků postupuje podle platných právních předpisů a o průběhu vzdělávání vede řádně dokumentaci. Žáky ředitel školy zařadil na základě doporučení školských poradenských zařízení a žádosti zákonných zástupců do odpovídajících vzdělávacích programů. Pedagogové společně s odbornými pracovníci SPC cíleně vytvářejí podmínky pro úspěšný rozvoj všech žáků. Zpracovávají individuální vzdělávací plány, které důsledně vycházejí z individuálních možností žáků a zohledňují jejich individuální potřeby. Pravidelně je vyhodnocují a zjištění využívají pro hledání efektivních vzdělávacích přístupů.

Významným prvkem při vytváření odpovídajících podmínek i bezpečného prostředí pro vzdělávání je realizovaný program ucelené rehabilitace a promyšlený systém výchovného poradenství. Koncipovány jsou tak, že rozmanitými speciálně pedagogickými metodami cíleně podporují vzdělávací pokroky žáků. Plánuje a koordinuje je školní speciální pedagožka, která se aktivně podílí na jejich úspěšném provádění. Zajišťuje také kvalitní poradenství rodičům při řešení vzdělávacích problémů dětí a při hledání jejich odpovídajícího uplatnění po ukončení školy.

Strategii v prevenci rizikového chování žáků má škola vhodně přizpůsobenou jejich potřebám a možnostem. Přehledně je stanovena v dokumentech školy a prostřednictvím citlivého zapracování do obsahu vzdělávání je realizována při výuce.

ŠVP ZŠS důsledně zohledňuje podmínky školy a po obsahové stránce je dobře zpracovaný. Nastavuje kvalitní způsob vzdělávání pro komplexní rozvoj žáků podle jejich fyzických a mentálních možností. Začleněním ucelené rehabilitace přímo do vyučovacích předmětů zajišťuje systematické využívání podpůrných terapií ke zvýšení účinnosti vzdělávání. Disponibilní hodiny vhodně posilují zejména výtvarné a pracovní činnosti, dále také výuku čtení, psaní, řečové a smyslové výchovy.

Realizace vzdělávání je velmi náročná vzhledem k závažnosti postižení žáků, umístění některých tříd v prostorách jiných zařízení a tím nutnosti spolupracovat s jejich zaměstnanci. Přesto byla organizačně i personálně kvalitně zajištěná. Učební plány ŠVP ZŠS byly naplňovány v plném rozsahu a čas pro výuku byl na všech pracovištích využíván efektivně. Pedagogičtí pracovníci se v pedagogickém působení promyšleně doplňovali. Vzdělávání důsledně vycházelo z individuálních potřeb žáků a jejich výrazně rozdílných možností. Cílená individualizace při výuce doplňovaná skupinovou prací, relaxačními i rehabilitačními činnostmi poskytovala žákům účinnou podporu při naplňování individuálních vzdělávacích cílů a posilovala jejich úspěšnost. Promyšleně volené úkoly vycházely z důkladné znalosti žáků. Většinou je velmi dobře motivovaly pro činnosti a vedly k jejich aktivitě při plnění zadání. Výuku výrazně zkvalitňovalo časté a vhodné využívání didaktické a výpočetní techniky. Počítače s odpovídajícími programy, dotykovými obrazovkami a zejména interaktivní tabule s vlastními programy byly pro žáky silnou motivací. S jejich pomocí dosahovali mimořádně dobré výsledky v rozvoji funkčních gramotností. Pozitivem zejména u žáků s PAS bylo využívání zavedených rituálů, sjednocování vzdělávacích přístupů školy a rodiny i cílený rozvoj komunikace žáků. Využívané metody a postupy odpovídaly jejich potřebám a byly efektivní jak při budování komunikačních dovedností, tak i při zkvalitňování výslovnosti. Mimořádně příznivé klima a pohoda ve třídách, příklad dospělých, citlivé zvládání nežádoucích projevů v chování žáků i vedení ke správným návykům se promítaly ve slušném a pozorném chování žáků k sobě navzájem i k vyučujícím. Celkově průběh vzdělávání, doplněný realizací ucelené rehabilitace a cíleným zapojováním žáků do mnoha dalších aktivit (výlety, exkurze, návštěvy divadel, soutěže apod.) vedl k efektivnímu naplňování jejich vzdělávacích potřeb. Kromě kompetencí k učení tak byly v maximálně možné míře rozvíjeny také ostatní kompetence a významně posilována socializace žáků.

Sledováním úspěšnosti žáků se škola systematicky zabývá po celou dobu vzdělávání. Kriteria a způsoby hodnocení pedagogové vytvořili promyšleně s cílem hodnotit žáky podle jejich možností a schopností. Důsledné vyhodnocování IVP ve spolupráci s pracovníky SPC, detailně zaznamenávaná konkrétní zjištění z pozorování žáků a konstruktivní jednání pedagogické rady vedou k hledání co nejúčinnějších metod pro postupný rozvoj klíčových kompetencí a motivaci žáků pro učení.

Hodnocení předpokladů školy ke vzdělávání podle požadavků školského zákona

Škola splňuje všechny předpoklady pro zařazení do rejstříku škol a školských zařízení. Pro realizaci ŠVP ZŠS má optimální personální podmínky z hlediska počtu pedagogů na třídu i jejich kvalifikace. Z 19 pedagogických pracovníků jsou pouze 3 učitelé a 2 asistentky pedagoga bez odborné kvalifikace. V době inspekce si ji 1 učitelka

a 1 asistentka pedagoga studiem doplňovaly. Součástí pedagogického sboru je odborně kvalifikovaná školní speciální pedagožka.

Ředitel, který školu řídí od roku 2007, má dlouholetou praxi ve vedení a splňuje požadavky pro výkon funkce. Při svém nástupu zpracoval na základě analýzy reálného stavu školy *Koncepční záměry*, které zahrnují všechny oblasti její činnosti. Jejich postupné naplňování zapracovává do ročních plánů a pravidelně vyhodnocuje. Do vyhodnocování zapojuje celý kolektiv. Systematicky tak směřuje ke zkvalitňování podmínek vzdělávání i činnosti školy jako celku. Svě povinnosti stanovené zákonem zodpovědně plní. Jeho řízení je promyšlené, založené na spolupráci všech zaměstnanců s cílem vytvářet a udržet dobré jméno školy. Kompetence efektivně delegoval na tři zástupce, vedoucí SPC a koordinátory jednotlivých pracovišť. Vytvořil tým spolupracujících týmů spoluzodpovědných za realizaci nejen vzdělávacích programů, ale i úkolů stanovených v záměrech školy. Kontrolní a informační systémy, které zavedl, fungují velmi dobře. Okamžitá on-line komunikace prostřednictvím výpočetní techniky se všemi pracovišti mu umožňuje efektivní řízení školy a efektivní operativní řešení vzniklých problémů. Nastavil jednotná pravidla vedení dokumentace žáků, čímž zajistil její mimořádnou přehlednost. Pečlivě vede povinnou dokumentaci, drobné formální nedostatky ve *Školním řádu* odstranil v době konání inspekce. Cíleně podporuje profesní růst učitelů dalším vzděláváním v souladu s koncepčními záměry školy i s osobními specializacemi vyučujících. Systém dalšího vzdělávání pravidelně analyzuje a promyšleně směřuje do oblastí podpůrných terapií při vzdělávání žáků se SVP. K účasti na něm motivuje všechny zaměstnance, pro zájemce pořádá odborná kolokvia a vyhledává vhodné semináře. K finančnímu zajištění vzdělávání využil také zapojení do projektu *Evropských strukturálních fondů* školním projektem *Inovace a ověřování školního vzdělávacího programu pilotní školy*. Jeho přístup vede všechny pedagogy k vzájemnému předávání zkušeností, k odborným diskusím a motivuje je k dalšímu prohlubování svých znalostí. O úspěšnosti řídicích schopností ředitele a angažovanosti v oblasti speciálního školství svědčí účast jeho i dalších pedagogických pracovníků školy na přípravě odborné literatury, jeho osobní zapojení do tvorby školských dokumentů i ocenění až na mezinárodní úrovni.

Materiální podmínky všech pracovišť jsou pro vzdělávání žáků a jejich komplexní rozvoj velmi dobré. Odpovídají potřebám žáků, umožňují naplňovat ŠVP ZŠS i zavedený systém ucelené rehabilitace. Velikost většiny tříd je odpovídající. Pouze třída ve stacionáři EFFETA je stísněná a třída pro žáky s PAS na pracovišti Ibsenova ne zcela vyhovuje nárokům na vytváření strukturovaného prostoru. Všechny třídy i ostatní prostory využívané ke vzdělávání žáků jsou účelně a esteticky zařízené odpovídajícím nábytkem. Vybaveny jsou množstvím různorodých, mimořádně kvalitních učebních, rehabilitačních a relaxačních pomůcek, běžně využívaných ke stimulaci žáků při výuce i realizovaných terapiích. Výrazným pozitivem je, že mnohé z nich si připravují pedagogové sami. K méně obvyklému vybavení tohoto typu škol patří vysoký počet interaktivních tabulí a také osobní automobil a devítimístný mikrobús. Automobil slouží k přesunům mezi pracovišti a mikrobús k převozům na různé akce a vzdělávací aktivity, kterých se tak žáci i pedagogové školy mohou účastnit.

Kvalita vybavení školy i tříd na všech pracovištích svědčí o dobré spolupráci se zřizovatelem i vedením jednotlivých stacionářů a center. Úzká spolupráce se zákonnými zástupci je založena na každodenním kontaktu s třídními učitelkami i pracovníci SPC. Vzájemná informovanost vede ke sjednocování přístupů, což má pozitivní vliv na vzdělávání žáků. Přínosem pro školu je zapojení rodičů do občanského sdružení *Sedmikráska*, které významným způsobem pomáhá škole při pořádání mimoškolních aktivit a v získávání sponzorů. V činnosti školy má nezastupitelné místo také Školská rada. Její členové projednávají a schvalují dokumenty školy, pomáhají při organizování školních

akcí a jsou také aktivní při vyhledávání sponzorů pro školu. Významnou roli sehráli při získání finančních prostředků od zřizovatele na rekonstrukci budovy na Ibsenově ulici. Kromě získávání sponzorů je škola úspěšná v zapojování organizací a sdružení do realizace svých mimoškolních aktivit. Významnými jsou *Úsměvy* a *AGAPO*, se kterými má škola vzájemnou spolupráci. Do činnosti těchto organizací se aktivně zapojují také pedagogové školy. Dalšími institucemi, se kterými škola spolupracuje, a jejímž prostřednictvím pedagogové školy zvyšují své odborné kompetence, je *Institut pedagogicko-psychologického poradenství ČR* v Praze a *Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity* v Brně. Hlavním odborným partnerem při zajištění vzdělávání žáků jsou pracovníci vlastního SPC. Konzultace a odborná pomoc výrazně pomáhají v hledání účinných postupů při rozvíjení osobnosti žáků.

Závěry, celkové hodnocení školy

Škola svoji činnost realizuje v souladu s rozhodnutím o zařazení do rejstříku škol a školských zařízení. Má vytvořeny účinné preventivní systémy zaměřené na omezení rizikového chování žáků, na zajištění jejich bezpečnosti a úspěšnosti při vzdělávání.

Finanční prostředky přidělené škole byly dostačující k pokrytí potřeb spojených se vzděláváním a komplexní péčí o žáky. Personální podmínky umožňují vzdělávání žáků podle kvalitně zpracovaného ŠVP ZŠS. Pro jeho realizaci má škola na všech pracovištích velmi dobré materiální podmínky.

Řízení školy je efektivní. Moderní vnitřní informační systém zajišťuje vzájemnou informovanost vedení školy a pracovníků, vnější velmi dobře informování rodičů o průběhu a výsledcích vzdělávání žáků.

Příkladnou úroveň má další vzdělávání pedagogických pracovníků. Je organizováno systémově a v souladu se záměry školy. Uplatňování získaných poznatků a dovedností významně ovlivňuje kvalitu výuky. Přispívá k ní také realizace školou zavedeného systému ucelené rehabilitace, pravidelné sledování a analyzování výsledků žáků i příkladná spolupráce s partnery.

Při vzdělávání žáků škola mimořádně dobře zohledňuje jejich individuální možnosti a potřeby. Promyšleně volené vzdělávací metody a formy účinně přispívají ke komplexnímu rozvoji jejich osobnosti. Kvalitu pedagogického působení pozitivně ovlivňuje podnětné prostředí tříd, vstřícná spolupráce pedagogů i tolerantní a cílený přístup ke každému žákovi. Podporuje se tím vytváření základů klíčových kompetencí i rozvoj funkční gramotnosti žáků podle jejich individuálních možností.

Přílohy inspekční zprávy

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo.

Poučení

Podle § 174 odst. 13 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu *Česká školní inspekce, Jihomoravský inspektorát, Křížová 22, 603 00 Brno*, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu (csi.b@csicr.cz) s připojením elektronického podpisu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejímu obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v Jihomoravském inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

V Brně dne 18. května 2011

(razítko)

PaedDr. Hana Sedláčková, školní inspektorka	Sedláčková H., v.r.
---	---------------------

Mgr. Jan Dusík, školní inspektor	Dusík J., v.r.
----------------------------------	----------------

PhDr. Renáta Ševčíková, školní inspektorka	Ševčíková R., v.r.
--	--------------------

Mgr. Jana Vágnerová, školní inspektorka	Vágnerová J., v.r.
---	--------------------

Bc. Helena Svobodová, kontrolní pracovnice	Svobodová H., v.r.
--	--------------------

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

V Brně dne 19. 5.2011

(razítko)

PaedDr. Petr Hanák, Ph.D., ředitel školy	Hanák P., v.r.
--	----------------

Připomínky ředitele školy

Připomínky nebyly podány.